

รายงานการใช้นวัตกรรม
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะ
การอ่านและการเขียน ภาษาไทย

โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning
เรื่อง การจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
โรงเรียนอุบลวิทยาคม

นางสาวเจนิศฎา จิมวงษ์
ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนอุบลวิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย
โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เรื่อง การจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุบลวิทยาคม

1. ชื่อนวัตกรรม

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้แนวทางการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เรื่อง การจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุบลวิทยาคม

2. ชื่อผู้จัดทำ

นางสาวเจณิศฎา ฉิมวงษ์

3. ระยะเวลาในการดำเนินการพัฒนานวัตกรรม :

16 พฤษภาคม 2568 ถึง วันที่ 15 พฤษภาคม 2569

4. ที่มาและความสำคัญ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและการเรียนรู้ โดยเฉพาะทักษะการอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล และถ่ายทอดความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจสาระสำคัญของเรื่อง และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่น ๆ ได้

จากการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนบางส่วนยังขาดทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญ ไม่สามารถแยกแยะใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้อย่างถูกต้อง รวมถึงไม่สามารถเขียนสรุปความจากสิ่งที่อ่านได้อย่างชัดเจน สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการบอกเล่าและการท่องจำ ทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการฝึกคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจริง

แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอ่าน การคิดวิเคราะห์ การอภิปราย การทำงานเป็นกลุ่ม และการนำเสนอผลงาน ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้รายงานจึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Active Learning ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การจับใจความสำคัญชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุบลวิทยาคม เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การเลือกหัวข้อ การจับใจความสำคัญ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่านบทความช่วยให้นักเรียนฝึกทำความเข้าใจเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูล และสามารถแยกแยะใจความสำคัญออกจากรายละเอียดได้อย่างถูกต้อง

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น การใช้บทความเป็นสื่อการเรียนรู้ จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกอ่านเนื้อหาที่มีความหลากหลาย ทั้งบทความเชิงความรู้ บทความทั่วไป และบทความที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และสามารถเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ของตนเองได้

จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา พบว่านักเรียนบางส่วนยังไม่สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ และไม่สามารถเขียนสรุปเนื้อหาเป็นภาษาของตนเองได้อย่างถูกต้อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การจับใจความสำคัญจากบทความ โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกอ่าน คิด วิเคราะห์ อภิปราย และเขียนสรุปความด้วยตนเอง ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การฝึกให้นักเรียนจับใจความสำคัญจากบทความ ยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถสรุปข้อมูลที่สำคัญ และนำความรู้ไปใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังช่วยเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ดังนั้น การเลือกหัวข้อ การจับใจความสำคัญ จึงมีความเหมาะสมกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่าน การเขียน และการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. วัตถุประสงค์

- 5.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Active Learning เรื่อง การจับใจความสำคัญ
- 5.2 เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 5.3 เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเขียนสรุปความจากบทความของนักเรียน
- 5.4 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. กลุ่มเป้าหมาย

เชิงปริมาณ :นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุบลวิทยาคม ปีการศึกษา 2568 จำนวน 131 คนโรงเรียนอุบลวิทยาคม ร้อยละ 85 ที่เรียนใน รายวิชาภาษาไทย มีผลการพัฒนาทักษะการอ่าน ตามตัวชี้วัดที่ต้องรู้และตัวชี้วัดที่ควรรู้ และมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

เชิงคุณภาพ :นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุบลวิทยาคม ปีการศึกษา 2568 จำนวน 131 สามารถอ่านออก แก้ปัญหาได้ มีกระบวนการคิด ตรงตามสมรรถนะของผู้เรียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

7. เครื่องมือที่ใช้

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เรื่อง การจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุบลวิทยาคม ได้ใช้เครื่องมือในการดำเนินงาน ดังนี้

7.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Active Learning

เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมการอ่านบทความ การวิเคราะห์ การอภิปราย และการเขียนสรุปใจความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของผู้เรียน

7.2 บทความที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

เป็นบทความที่เหมาะสมกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถฝึกอ่านและจับใจความสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.3 ใบงานการจับใจความสำคัญ

เป็นเครื่องมือที่ฝึกให้นักเรียนอ่านบทความ วิเคราะห์ และเขียนสรุปใจความสำคัญ เพื่อประเมินความเข้าใจของผู้เรียน

7.4 แบบประเมินสมรรถนะด้านการอ่าน

ใช้ประเมินความสามารถของนักเรียนในการอ่านและจับใจความสำคัญจากบทความ โดยพิจารณาจากความถูกต้อง และความครบถ้วนของใจความสำคัญ

7.5 แบบประเมินสมรรถนะด้านการเขียน

ใช้ประเมินความสามารถของนักเรียนในการเขียนสรุปความ โดยพิจารณาจากความถูกต้อง ความชัดเจน และการใช้ภาษา

7.6 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

ใช้สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ความสนใจ การตอบคำถาม การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแสดงความคิดเห็น

7.7 แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้

ใช้บันทึกผลการจัดกิจกรรม ปัญหาที่พบ และข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวัดและประเมินผล (K-P-A)

ด้าน	สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
K (Knowledge) ความรู้	1. ความเข้าใจ ความหมายของการจับ ใจความสำคัญ 2. ความสามารถในการ ระบุใจความสำคัญแล รายละเอียด	- การตอบคำถาม - การทำใบงาน	- ใบงานการจับ ใจความสำคัญจาก - แบบทดสอบ	- ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
P (Process) ทักษะ กระบวนการ	1. ความสามารถในการ อ่านและวิเคราะห์ 2. ความสามารถในการ เขียนสรุปใจความ สำคัญ	- ตรวจสอบผลงานการ เขียนสรุปความ - ประเมินจากการทำ กิจกรรม	- ใบงาน - แบบ ประเมินการเขียน (Rubric)	- อยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป (ระดับ 3 จาก 4)
A (Attitude) คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	1. ความสนใจในการ อ่าน 2. ความมีส่วนร่วมใน กิจกรรม 3. ความ รับผิดชอบในการ ทำงาน	- การสังเกต พฤติกรรม - การ ประเมินพฤติกรรม ระหว่างเรียน	- แบบสังเกต พฤติกรรม	- อยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป (ระดับ 3 จาก 4)

หมายเหตุ เกณฑ์ระดับคุณภาพ (Rubric 4 ระดับ)

ระดับ 4 = ดีมาก

ระดับ 3 = ดี

ระดับ 2 = พอใช้

ระดับ 1 = ควรปรับปรุง

นักเรียนต้องผ่านระดับ 3 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

8. กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อ่านและเขียนภาษาไทย

การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อ่านและเขียนภาษาไทย โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เรื่อง การจับใจความสำคัญจาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลวิทยาคมผู้รายงาน ได้ดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาปัญหาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน (Problem Analysis)

ผู้รายงานได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ตรวจสอบงานจากใบงาน และประเมินผลการเรียนที่ผ่านมา พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการอ่านจับใจความสำคัญ ไม่สามารถระบุใจความสำคัญและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง และไม่สามารถเขียนสรุปความจากสิ่งที่อ่านได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ นักเรียนบางส่วนยังขาดความสนใจในการอ่าน และไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์สาเหตุ พบว่าการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังเน้นการอธิบายเนื้อหาโดยครูเป็นหลัก ทำให้นักเรียนมีบทบาทในการเรียนรู้น้อย และขาดโอกาสในการฝึกคิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้รายงานจึงเห็นความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อ่านและเขียนภาษาไทยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Review of Related Concepts and Theories)

ผู้รายงานได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อ่านและเขียนภาษาไทย โดยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อ่านและเขียนภาษาไทย ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการเขียนเพื่อการสื่อสาร

แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นกระบวนการอ่านเพื่อค้นหาสาระสำคัญของเรื่อง และสามารถสรุปความได้อย่างถูกต้อง แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่

ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าว ช่วยให้ผู้รายงานสามารถออกแบบนวัตกรรมที่เหมาะสมกับระดับชั้นและความสามารถของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การออกแบบและพัฒนานวัตกรรม (Innovation Design and Development)

ผู้รายงานได้ออกแบบและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิด Active Learning เป็นแนวทางหลัก ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การจับใจความสำคัญ โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ และวิธีการประเมินผลอย่างชัดเจน ใบงานการจับใจความสำคัญจากบทความ ซึ่งออกแบบให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่าน วิเคราะห์ และเขียนสรุปใจความสำคัญด้วยตนเอง

2. แบบประเมินสมรรถนะด้านการอ่าน ซึ่งใช้ประเมินความสามารถของนักเรียนในการอ่านและจับใจความสำคัญ

3. แบบประเมินสมรรถนะด้านการเขียน ซึ่งใช้ประเมินความสามารถของนักเรียนในการเขียนสรุปความ

4. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งใช้สังเกตการมีส่วนร่วม ความสนใจ และความรับผิดชอบของนักเรียน

นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยผ่านกิจกรรมการอ่าน การวิเคราะห์ การอภิปราย และการนำเสนอ

ขั้นที่ 4 การทดลองใช้นวัตกรรม (Implementation)

ผู้รายงานได้นำนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ
2. ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนอ่านบทความ วิเคราะห์ และเขียนสรุปใจความสำคัญ
3. ขั้นนำเสนอผลงาน โดยให้นักเรียนนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
4. ขั้นสรุป โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้

ในระหว่างการจัดกิจกรรม ผู้รายงานได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลงานของนักเรียน

ขั้นที่ 5 การประเมินผลและปรับปรุงนวัตกรรม (Evaluation and Improvement)

ผู้รายงานได้ประเมินผลการใช้นวัตกรรม โดยพิจารณาจาก

1. ผลการทำใบงานของนักเรียน
2. ผลการประเมินสมรรถนะด้านการอ่านและการเขียน
3. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียน

จากการประเมินผล พบว่านักเรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความดีขึ้น มีความสนใจในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

ผู้รายงานได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงนวัตกรรม เช่น ปรับรูปแบบใบงาน เพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และปรับวิธีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 6 การสรุปผลและเผยแพร่วัตกรรม (Conclusion and Dissemination)

ผู้รายงานได้สรุปผลการพัฒนานวัตกรรม และจัดทำรายงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และเผยแพร่ให้ครูผู้สอนท่านอื่นนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนานวัตกรรมในครั้งนี้ ช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นักเรียนมีสมรรถนะด้านการอ่าน และการเขียนที่ดีขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนานวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การออกแบบ การทดลองใช้ การประเมินผล และการปรับปรุง ช่วยให้ได้นวัตกรรมที่มีคุณภาพ และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้แนวคิด การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เรื่อง การจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุบลวิทยาคม ผู้รายงานได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างกระตือรือร้น โดยผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ผ่านการลงมือปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ การอภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
2. ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง
3. ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหา
4. ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น
5. ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และสามารถพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จากประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

แนวคิดสำคัญของทฤษฎีนี้ ได้แก่

1. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง
2. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์จริง

3. การเรียนรู้เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

4. การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง

การนำทฤษฎีนี้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เรื่อง การจับใจความสำคัญจากบทความ ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่าน วิเคราะห์ และสรุปความด้วยตนเอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านสร้างความหมายจากข้อความ โดยใช้ความรู้เดิมและประสบการณ์ ในการทำความเข้าใจเนื้อหา การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถระบุสาระสำคัญของเรื่อง และเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง

องค์ประกอบของการอ่านจับใจความสำคัญ ได้แก่

1. การอ่านเพื่อความเข้าใจ
2. การระบุใจความสำคัญ
3. การแยกแยะรายละเอียด
4. การสรุปความ

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเขียนสรุปความ

การเขียนสรุปความ เป็นกระบวนการเขียนที่ผู้เขียนนำสาระสำคัญจากเรื่องที้อ่านมาเรียบเรียงใหม่ โดยใช้ภาษาของตนเองอย่างกระชับและชัดเจน

หลักการเขียนสรุปความ ได้แก่

1. อ่านเรื่องให้เข้าใจ
2. ระบุใจความสำคัญ
3. เรียบเรียงเนื้อหาใหม่
4. ใช้ภาษาที่ถูกต้องและชัดเจน

การเขียนสรุปความช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการสื่อสารของผู้เรียน

5. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะผู้เรียน

สมรรถนะผู้เรียน หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะไปใช้ในการเรียนรู้ และการดำรงชีวิต

สมรรถนะสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Active Learning ช่วยพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การจับใจความสำคัญจากบทความ โดยใช้แนวคิด Active Learning ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนที่ดีขึ้น

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านและการเขียน และแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เพื่อให้การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ในเชิงวิชาการ การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถอธิบายและสนับสนุนได้ด้วยทฤษฎีทางการศึกษาหลายแนวคิด ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ David Kolb อธิบายว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการหมุนเวียน 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ประสบการณ์ตรง (Concrete Experience)
2. การสะท้อนคิด (Reflective Observation)
3. การสร้างแนวคิดรวบยอด (Abstract Conceptualization)
4. การทดลองปฏิบัติ (Active Experimentation)

วงจรการเรียนรู้ของ Kolb สนับสนุนแนวคิด Active Learning อย่างชัดเจน เพราะผู้เรียนต้องมีประสบการณ์ ลงมือทำ สะท้อนคิด และนำไปประยุกต์ใช้

การประยุกต์ใช้ในการสอนเรื่องการจับใจความสำคัญจากบทความ เช่น

- * ให้นักเรียนอ่านบทความจริง (ประสบการณ์)
- * อภิปรายสิ่งที่เข้าใจ (สะท้อนคิด)
- * สรุปหลักการจับใจความสำคัญ (สร้างแนวคิด)
- * ทดลองเขียนสรุปบทความใหม่ (ทดลองปฏิบัติ)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning Theory)

แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้รับการพัฒนาโดย David Johnson และ Roger Johnson ซึ่งเสนอว่าการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อผู้เรียนทำงานร่วมกันอย่างมีเป้าหมายร่วม

องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1. การพึ่งพาอาศัยกันทางบวก
2. ความรับผิดชอบรายบุคคล
3. การปฏิสัมพันธ์แบบส่งเสริมกัน
4. ทักษะทางสังคม
5. การประเมินผลกลุ่ม

การนำแนวคิดนี้มาใช้ใน Active Learning ช่วยให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์บทความ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และพัฒนาทักษะการสื่อสาร

3. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL)

แนวคิด PBL พัฒนาขึ้นโดย Howard Barrows ซึ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหาที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง

ผู้เรียนจะเริ่มต้นจาก “ปัญหา” แล้วค้นคว้าหาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหา นั้น ในการสอนการจับใจความสำคัญ สามารถตั้งสถานการณ์ เช่น “หากต้องสรุปบทความเพื่อรายงานต่อเพื่อน ควรเลือกข้อมูลใดบ้าง” กระบวนการดังกล่าวช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจ

4. ทฤษฎีแรงจูงใจในการเรียนรู้ (Motivation Theory)

Active Learning ยังได้รับการสนับสนุนจากทฤษฎีแรงจูงใจ เช่น

4.1 ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

ของ Abraham Maslow ที่อธิบายว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนได้รับการตอบสนอง

4.2 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ของ David McClelland ซึ่งชี้ว่าผู้เรียนจะมีแรงจูงใจสูงเมื่อได้รับโอกาสประสบความสำเร็จจากการลงมือทำ กิจกรรม Active Learning ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและนำเสนอผลงาน ช่วยสร้างแรงจูงใจภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences Theory)

ทฤษฎีพหุปัญญาของ Howard Gardner อธิบายว่าผู้เรียนมีความถนัดหลากหลายด้าน เช่น ด้านภาษา ด้านตรรกะ ด้านสังคม

Active Learning เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพที่แตกต่างกัน เช่น

1. นักเรียนที่ถนัดภาษาเขียนสรุป
2. นักเรียนที่ถนัดการสื่อสารนำเสนอหน้าชั้น
3. นักเรียนที่ถนัดการทำงานกลุ่มช่วยวิเคราะห์เนื้อหา

6. ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning Theory)

แนวคิดการเรียนรู้เชิงลึกเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงท่องจำ โดยผู้เรียนต้องเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และสามารถอธิบายด้วยภาษาของตนเอง

การจับใจความสำคัญจากบทความที่เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึก เพราะผู้เรียนต้องวิเคราะห์โครงสร้าง และความสัมพันธ์ของข้อมูลก่อนสรุปเป็นความเข้าใจของตนเอง

7. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning)

แนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลจาก Jerome Bruner ซึ่งเสนอว่าการเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning)

ครูทำหน้าที่ตั้งคำถาม กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบ เช่น

1. ใจความสำคัญของบทความอยู่ส่วนใด
2. เหตุใดผู้เขียนจึงใช้ตัวอย่างประกอบ

กระบวนการดังกล่าวช่วยพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ

สรุปเชิงบูรณาการ

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พบว่า Active Learning ได้รับการสนับสนุนจากทฤษฎีทางการศึกษาหลากหลายแนว ได้แก่

1. ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์
2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
3. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. ทฤษฎีแรงจูงใจ
5. ทฤษฎีทฤษฎีปัญหา
6. ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงลึก
7. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสืบเสาะ

ทฤษฎีเหล่านี้ล้วนสนับสนุนแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนต้องมีบทบาทสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ผ่านการคิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เรื่อง การจับใจความสำคัญจากบทความ ที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

10. กระบวนการการนำนวัตกรรมไปใช้

การนำนวัตกรรมรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เรื่อง การจับใจความสำคัญจากบทความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุบลวิทยาคม ผู้รายงานได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะสำคัญ ได้แก่ ระยะเตรียมการ ระยะดำเนินการ ระยะประเมินผล และระยะปรับปรุงพัฒนา รายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะเตรียมการ (Preparation Phase)

ระยะเตรียมการเป็นขั้นตอนสำคัญในการวางแผนและเตรียมความพร้อมก่อนการนำนวัตกรรมไปใช้จริง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้รายงานได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรและตัวชี้วัด

ผู้รายงานได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน และตัวชี้วัดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

1.2 วิเคราะห์ผู้เรียน

ผู้รายงานได้วิเคราะห์ลักษณะและความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการดังนี้

- การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน
- การตรวจผลงานและแบบฝึกหัด
- การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งยังไม่สามารถจับใจความสำคัญจากบทความได้อย่างถูกต้อง และมีความยากลำบากในการเขียนสรุปความ

1.3 ออกแบบและเตรียมนวัตกรรม

ผู้รายงานได้ออกแบบและพัฒนาเครื่องมือและสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่

- แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Active Learning
- ใบงานการอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ
- แบบฝึกการเขียนสรุปความ
- แบบประเมินผลการเรียนรู้
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

โดยกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการอ่าน การคิด การวิเคราะห์ การอภิปราย และการเขียน

1.4 เตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ผู้รายงานได้จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แบบ Active Learning เช่น

- การจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม
- การเตรียมสื่อและอุปกรณ์
- การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น

🏆 ระยะที่ 2 ระยะดำเนินการใช้นวัตกรรม (Implementation Phase)

ผู้รายงานได้นำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

● ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Introduction)

ครูใช้คำถามกระตุ้นความคิดเกี่ยวกับบทความที่ใกล้ตัวนักเรียน เพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

● ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities)

ดำเนินกิจกรรมตามแนวคิด Active Learning ดังนี้

- 1) ขั้นอ่านและทำความเข้าใจบทความ
 - นักเรียนอ่านบทความด้วยตนเอง
 - ชิดเส้นใต้คำสำคัญ
 - ระบุประเด็นสำคัญของบทความ
- 2) ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย**
 - นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม
 - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
 - ระบุใจความสำคัญของบทความ
- 3) ขั้นฝึกปฏิบัติ**
 - นักเรียนทำใบงานการจับใจความสำคัญ
 - เขียนสรุปความจากบทความ
- 4) ขั้นนำเสนอผลงาน**
 - นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
 - ครูและเพื่อนร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ

● ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปบทเรียน (Conclusion)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการจับใจความสำคัญจากบทความ และสะท้อนผลการเรียนรู้

🏆 ระยะเวลาที่ 3 ระยะเวลาประเมินผล (Evaluation Phase)

ผู้รายงานได้ดำเนินการประเมินผลการใช้นวัตกรรม โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่

3.1 การประเมินก่อนเรียน (Pre-test)

เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียนเกี่ยวกับการจับใจความสำคัญ

3.2 การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment)

- การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
- การตรวจใบงาน
- การประเมินการมีส่วนร่วม

3.3 การประเมินหลังเรียน (Post-test)

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้นวัตกรรม

3.4 การประเมินผลงานนักเรียน

ประเมินความสามารถในการจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ

🏆 ระยะเวลาที่ 4 ระยะเวลาสะท้อนผลและปรับปรุงพัฒนา (Reflection and Improvement Phase)

ผู้รายงานได้นำข้อมูลจากการประเมินผลมาวิเคราะห์และสะท้อนผลการใช้นวัตกรรม โดยดำเนินการดังนี้

4.1 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้

วิเคราะห์ผลการทดสอบ ใบงาน และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

4.2 สะท้อนผลการจัดกิจกรรม

พิจารณาจุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.3 ปรับปรุงนวัตกรรม

นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ และกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

🏆 สรุป

กระบวนการการนำนวัตกรรมไปใช้ดังกล่าว เป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

11. ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

การนำนวัตกรรมรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เรื่อง การจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลวิทยาคม ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลที่เกิดขึ้นด้านความรู้ (Knowledge)

ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม พบว่า นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยนักเรียนสามารถระบุใจความสำคัญของบทความได้ถูกต้อง เข้าใจองค์ประกอบของบทความ และสามารถแยกแยะระหว่างใจความสำคัญและรายละเอียดประกอบได้ นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาที่อ่านด้วยภาษาของตนเองได้ และมีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

2. ผลที่เกิดขึ้นด้านทักษะ (Process / Skills)

นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านและการเขียนอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะทักษะการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ นักเรียนสามารถอ่านบทความอย่างเป็นระบบ รู้จักการค้นหาคำสำคัญ การวิเคราะห์เนื้อหา และการสรุปความได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถเขียนสรุปความ ได้อย่างเป็นลำดับ มีความถูกต้องตามเนื้อหา และสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมมากขึ้น นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย และนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างมั่นใจ

3. ผลที่เกิดขึ้นด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude / Attribute)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กล้าแสดงความคิดเห็น และมีความมั่นใจในตนเอง

นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความตั้งใจในการเรียน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี นอกจากนี้ นักเรียนยังมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย และเห็นความสำคัญของการอ่านและการเขียนมากขึ้น

4. ผลที่เกิดขึ้นด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ดังกล่าวช่วยส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ได้แก่

- ความสามารถในการสื่อสาร โดยนักเรียนสามารถอ่าน วิเคราะห์ และสื่อสารความคิดของตนเองได้
- ความสามารถในการคิด โดยนักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์และสรุปความได้อย่างเป็นระบบ

- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยนักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และแก้ปัญหาในการเรียนรู้ได้
- ความสามารถในการใช้ภาษา โดยนักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการอ่านและเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ผลที่เกิดขึ้นโดยรวม

จากการนำนวัตกรรมไปใช้ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการด้านการอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนสรุปความดีขึ้นอย่างชัดเจน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในกิจกรรม และสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด นวัตกรรมดังกล่าวจึงสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย และสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

12. บทเรียนที่ได้รับ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เรื่อง การจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลวิทยาคม ทำให้เกิดบทเรียนที่มีคุณค่าและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ในอนาคต โดยสามารถสรุปบทเรียนที่ได้รับ แยกตามกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

บทเรียนที่ได้รับสำหรับครู

1. ครูได้เรียนรู้แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Active Learning ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น และช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูได้พัฒนาทักษะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน โดยเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การอภิปราย และการลงมือปฏิบัติจริง
3. ครูได้เรียนรู้การใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การประเมินจากใบงาน และการประเมินผลงานของนักเรียน ซึ่งช่วยให้สามารถประเมินพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน
4. ครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม และการให้กำลังใจนักเรียน
5. ครูสามารถนำผลการสะท้อนผลจากการจัดกิจกรรมไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

🏆 บทเรียนที่ได้รับสำหรับนักเรียน

1. นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ สามารถระบุประเด็นสำคัญ และสรุปเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเขียน โดยสามารถเขียนสรุปความ ได้อย่างเป็นลำดับ และใช้ภาษาที่เหมาะสม
3. นักเรียนมีความกล้าแสดงความคิดเห็น และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม
4. นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ และมีทักษะในการทำงานเป็นทีม
5. นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง และมีเจตคติที่ดี

🏆 บทเรียนที่ได้รับสำหรับโรงเรียน

1. โรงเรียนมีแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่เน้นสมรรถนะของผู้เรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับระดับชั้นอื่นได้
2. โรงเรียนมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
3. โรงเรียนสามารถนำผลการพัฒนานวัตกรรมไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครู และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
4. โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. โรงเรียนสามารถเผยแพร่นวัตกรรมและเป็นต้นแบบในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้กับครูในโรงเรียนและเครือข่าย

🏆 บทเรียนที่ได้รับสำหรับผู้ปกครอง

1. ผู้ปกครองได้เห็นพัฒนาการด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนที่ดีขึ้น โดยนักเรียนสามารถอ่านและสรุปเนื้อหาได้ดีขึ้น
 2. ผู้ปกครองมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนและส่งเสริมการอ่านของนักเรียนที่บ้าน เช่น การให้นักเรียนอ่านบทความ และฝึกการสรุปความ
 3. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
- ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียน

สรุป

การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Active Learning เรื่อง การจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบลวิทยาาคม ทำให้เกิดประโยชน์ต่อครู นักเรียน โรงเรียน และ ผู้ปกครอง โดยช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

13. เจ็อนไขความสำเร็จ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้ แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เรื่อง การจับใจความสำคัญ ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบล วิทยาาคม จะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีเจ็อนไขและปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญในหลายด้าน ทั้งด้านครู ผู้เรียน สื่อและนวัตกรรมการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เจ็อนไขด้านผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการให้ประสบความสำเร็จ โดยครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและแนวคิดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และสามารถออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน และออกแบบ กิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล

นอกจากนี้ ครูต้องทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) มากกว่าการเป็นผู้บรรยาย โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ แสดงออก และลงมือปฏิบัติจริง พร้อมทั้งให้คำแนะนำและ ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง ครูควรมีการติดตาม ประเมินผล และสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อนำข้อมูล ไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. เจ็อนไขด้านผู้เรียน

ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตั้งใจ มีความกระตือรือร้น และเปิดใจในการเรียนรู้ นักเรียนควรมีความพร้อมในการอ่าน การคิด และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

การจัดกิจกรรมแบบ Active Learning จะประสบความสำเร็จได้ เมื่อนักเรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เช่น การอ่านบทความ การวิเคราะห์ การอภิปราย และการเขียนสรุปความ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย และสามารถพัฒนาทักษะได้อย่างต่อเนื่อง

3. เจ็อนไขด้านนวัตกรรมการ สื่อ และเครื่องมือ

นวัตกรรมที่ใช้ต้องมีความเหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของนักเรียน เนื้อหาของบทความต้อง สอดคล้องกับความสนใจและบริบทของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่าน ใบงาน แบบฝึก และแบบประเมินผล ต้องมีความชัดเจน และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ และเขียนสรุปความอย่าง

เป็นระบบ นอกจากนี้ การใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น บทความจากหนังสือพิมพ์ ภาพประกอบ หรือสื่อดิจิทัล จะช่วยเพิ่มความน่าสนใจ และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

4. เจาะลึกด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน และเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน กิจกรรมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่าน คิด วิเคราะห์ อภิปราย และเขียนสรุปความ

นอกจากนี้ ครูควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การทำงานกลุ่ม การอภิปราย การนำเสนอผลงาน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของนักเรียน

5. เจาะลึกด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินจากใบงาน การสังเกตพฤติกรรม และการประเมินผลงานของนักเรียน การประเมินผลอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ครูทราบพัฒนาการของนักเรียน และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

6. เจาะลึกด้านการสนับสนุนจากโรงเรียน

โรงเรียนต้องให้การสนับสนุนในการพัฒนานวัตกรรม เช่น การสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์ การส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีโอกาสดำเนินการเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูท่านอื่น เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

7. เจาะลึกด้านความร่วมมือของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือหรือบทความที่บ้าน และฝึกการสรุปความ ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่อง

เงื่อนไขความสำเร็จของ การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Active Learning เรื่อง การจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุบลวิทยาคม ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้เรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง รวมทั้งการใช้นวัตกรรมที่เหมาะสม และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรม
การใช้นวัตกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ภาพกิจกรรม
การใช้นวัตกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ภาพกิจกรรม
การใช้นวัตกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ : การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

เรื่อง : การจับใจความสำคัญจากบทความ

เวลา : 5 ชั่วโมง (แผนละ 1 ชั่วโมง)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ : Active Learning

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัด

ป.5/3 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วตอบคำถามเกี่ยวกับใจความสำคัญ

ป.5/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

2. สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากบทความ เป็นกระบวนการอ่านเพื่อค้นหาประเด็นหลักของเรื่อง โดยการวิเคราะห์ว่าเรื่องนั้นกล่าวถึงอะไร มีรายละเอียดสำคัญอะไร และสามารถสรุปเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยพัฒนาการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม นักเรียนสามารถ

- ด้านความรู้ (Knowledge : K)
- ◆ อธิบายความหมายของใจความสำคัญได้
 - ◆ บอกใจความสำคัญของบทความที่อ่านได้ถูกต้อง

ด้านทักษะกระบวนการ (Process : P)

- ◆ วิเคราะห์บทความที่อ่านได้
- ◆ สรุปใจความสำคัญจากบทความได้
- ◆ เขียนสรุปบทความด้วยภาษาของตนเองได้

ด้านคุณลักษณะ (Attitude : A)

- ◆ มีความสนใจในการอ่าน
- ◆ มีความรับผิดชอบในการทำงาน
- ◆ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้

4. สารการเรียนรู้

- ◆ ความหมายของใจความสำคัญ
- ◆ วิธีการจับใจความสำคัญ
- ◆ การวิเคราะห์บทความ
- ◆ การสรุปบทความ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ◆ ความสามารถในการสื่อสาร
- ◆ ความสามารถในการคิด
- ◆ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ◆ ความสามารถในการใช้ภาษา

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ◆ ใฝ่เรียนรู้
- ◆ มีวินัย
- ◆ มุ่งมั่นในการทำงาน

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ◆ บทความ
- ◆ ใบงาน
- ◆ แบบทดสอบ
- ◆ กระดาษ / ปากกา
- ◆ หนังสือเรียน

8. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Active Learning)

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Motivation Phase) เวลา 10 นาที ครูดำเนินกิจกรรมดังนี้

- ◆ ครูถามคำถามกระตุ้นความคิด เช่น นักเรียนเคยอ่านบทความหรือไม่

นักเรียนคิดว่าบทความมีประโยชน์อย่างไร

- ◆ ครูนำบทความสั้น ๆ มาให้นักเรียนอ่าน ครูถามนักเรียนว่า บทความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร

ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning Phase) เวลา 40 นาที

- ◆ กิจกรรมที่ 1 อ่านบทความ (Individual Learning)
- ◆ นักเรียนอ่านบทความด้วยตนเอง
- ◆ ครูให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำสำคัญ

กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์บทความ (Group Learning)

นักเรียนแบ่งกลุ่ม 3-5 คน ช่วยกันตอบคำถาม เช่น บทความกล่าวถึงเรื่องอะไร มีข้อมูลสำคัญอะไร ใจความสำคัญคืออะไร

กิจกรรมที่ 3 สรุปใจความสำคัญ (Practice) นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญลงในใบงาน

กิจกรรมที่ 4 นำเสนอผลงาน (Presentation) ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปบทเรียน (Conclusion Phase) เวลา 10 นาที ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของใจความสำคัญ วิธีการจับใจความสำคัญ

9. บทความและแบบทดสอบ 5 เรื่อง

เรื่องที่ 1 การออกกำลังกาย

บทความ

การออกกำลังกายเป็นสิ่งสำคัญต่อสุขภาพ ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง และช่วยป้องกันโรคต่าง ๆ เช่น โรคอ้วน และโรคหัวใจ นักเรียนควรออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เช่น วิ่ง เล่นกีฬา หรือปั่นจักรยาน

แบบทดสอบ

- ◆ บทความกล่าวถึงเรื่องอะไร
- ◆ การออกกำลังกายมีประโยชน์อย่างไร
- ◆ ยกตัวอย่างการออกกำลังกาย
- ◆ นักเรียนควรออกกำลังกายหรือไม่ เพราะอะไร
- ◆ ใจความสำคัญคืออะไร

เรื่องที่ 2 การอ่านหนังสือ

บทความ

การอ่านหนังสือช่วยเพิ่มความรู้ และพัฒนาความคิด นักเรียนที่อ่านหนังสือเป็นประจำจะมีความรู้มากขึ้น และสามารถเรียนได้ดีขึ้น

แบบทดสอบ 5 ข้อ (รูปแบบเดียวกัน)

เรื่องที่ 3 การรักษาความสะอาด

บทความ

การรักษาความสะอาดช่วยให้สิ่งแวดล้อมน่าอยู่ และป้องกันโรค นักเรียนควรทิ้งขยะให้ถูกที่

แบบทดสอบ 5 ข้อ

เรื่องที่ 4 การประหยัดน้ำ

บทความ

น้ำเป็นทรัพยากรสำคัญ นักเรียนควรใช้น้ำอย่างประหยัด เช่น ปิดก๊อกน้ำเมื่อไม่ใช้

แบบทดสอบ 5 ข้อ

เรื่องที่ 5 การปลูกต้นไม้

บทความ

ต้นไม้ช่วยให้เกิดอากาศบริสุทธิ์ และช่วยลดความร้อน นักเรียนควรช่วยกันปลูกต้นไม้

แบบทดสอบ 5 ข้อ

10. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่วัด → วิธีการวัด → เครื่องมือ → เกณฑ์

ความรู้ → ตรวจสอบแบบทดสอบ → แบบทดสอบ → ผ่าน 70%

ทักษะ → ตรวจสอบใบงาน → ใบงาน ผ่าน 70%

คุณลักษณะ → สังเกต → แบบสังเกต → ระดับดี

11. เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูก 1 ข้อ = 1 คะแนน

5 คะแนน = ดีมาก

4 คะแนน = ดี

3 คะแนน = พอใช้

ต่ำกว่า 3 คะแนน = ปรับปรุง

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ◆ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากบทความได้
- ◆ นักเรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนดีขึ้น
- ◆ นักเรียนมีความมั่นใจในการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย

